

Seletuskiri jahiseaduse muutmise seaduse eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Sisukokkuvõte

Esimene sigade Aafrika katku diagnoos pandi Eestis 8. septembril 2014. Sigade Aafrika katk on väga nakkav ning ägedalt kulgev metssigade ja kodusigade viirushaigus, mida iseloomustab palavik, verejooksud, põletikulised muutused elundites ja suremus (kuni 100% loomadest). Sigade Aafrika katku ei haigestu teiste liikide loomad ega inimesed, kuid nad võivad viirust edasi kanda. Sigade Aafrika katk ei ole ravitav ning vaktsiin selle vastu puudub. Üheks oluliseks meetmeks sigade Aafrika katku leviku aeglustamiseks ja tõkestamiseks on metssigade arvukuse vähendamine. Metssigade arvukuse kiiret vähendamist piirab jahimeeste võimekus, mille parandamiseks on vajalikud mitmesugused meetmed (näiteks lisaõõtmise piirangud ja jahiaegade korrigeerimine). Muudetakse ka jahiseaduse regulatsioone, eesmärgiga vähendada mitte üksnes katkupiirkondades, vaid Eesti Vabariigi territooriumil metssigade arvukust. Kõnesoleva seaduseelnõu kohaselt lubatakse metssigu küttida seisva mootoriga maastikusõidukist ja muust mootorsõidukist, tehisvalgusallika abil ning lubatakse metssigu püüda püünisaedadega. Analoogselt marutauditunnustega looma surmamisele lubatakse eelnõu kohaselt surmata jahiloata ka ilmsete seakatu tunnustega metssiga. Maaomanikule või tema määratud isikule oma kinnistul küttimiseks on jahipiirkonna kasutaja kohustatud lisaks väikeulukiloale andma tasuta ka metssea küttimiseks jahiloa.

Eelnimetatud meetmed aitavad tõhusalt kaasa metssigade arvukuse piiramisele, mis on sigade Aafrika katku leviku tõkestamise vältimatu abinõu.

Eelnõu ettevalmistaja

Seaduseelnõu ja seletuskirja valmistas ette Keskkonnaministeeriumi metsaosakonna metsanduse ja jahinduse nõunik Tõnu Traks (tonu.traks@envir.ee, tel 626 2808). Õiguslase korrektsuse tagas Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna juhataja Eda Pärtel (eda.partel@envir.ee, tel 626 2825). Eelnõu keeleteoimetaja oli Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Enel Ormus (enel.ormus@envir.ee, tel 626 2906).

Märkused

Eelnõu ei ole seotud ühegi menetluses oleva eelnõuga, ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõukohase seadusega muudetakse 1. jaanuaril 2015 jõustunud jahiseaduse redaktsiooni (RT I,

23.12.2014, 22). Eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik poolthäälteenamus.

2. Seaduse eesmärk

Seaduse eesmärk on tõhusam jahipidamine, et kiiresti vähendada metssigade arvukust ja tõkestada sigade Aafrika katku levikut.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõukohase seaduse punktiga 1 täiendatakse jahiseaduse § 24 lõikega 7, mille kohaselt lubatakse metssigu küttida ka seisva mootoriga maastikusõidukist või muust mootorsõidukist ning mootor- ja maastikusõidukit metssigade laskmiseks muul viisil kasutades. Sõidukites on lasu sooritamiseks parem vaateväli (kütt asub maapinnast kõrgemal) ja sõidukile toetumisel on tabamise tõenäosus suurem.

Peale selle lubatakse jahtida metssiga tehisvalgusallikat kasutades. Tehisvalgusallika kasutamine võimaldab täpsemalt lasta. Eriti oluline on see hilissuvel ja sügisel.

Punktidega 2 ja 3 täiendatakse jahiseadust püünisaia kasutamise regulatsiooniga. Seaduse § 28 lõike 1 lisatakse punkt 7, millega sätestatakse uus püünise liik – püünisaed. Püünisaedu võib kasutada sigade Aafrika katku leviku piirkonnas Keskkonnaameti loal. Püünisaiad on just metssigade eluspüügiks kas kohapeal ehitatud või tööstuslikult toodetud aiad, mis võimaldavad vabastada loomad, keda küttida ei soovita. Punktiga 3 täpsustatakse, et püünisaeda on lubatud kasutada ainult metsseajahil sigade Aafrika katku leviku piiramiseks ning Keskkonnaameti määratud juhtudel. Jahiseaduse paragrahvi 23 lõike 4 punkti 5 alusel korraldab Keskkonnaamet tuluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks püünisaia kasutamist, seades selleks tingimusi, näiteks territoriaalseid või ajalisi piiranguid.

Punktiga 4 täiendatakse jahiseadust §-ga 33¹, mille kohaselt sigade Aafrika katku ilmsete tunnustega metssiga tohib surmata jahiloata. Sigade Aafrika katkus metssiga on visuaalselt eristatav tervetest metssigadest. Esimeseks märgiks, mis viitab katkule on sageli isutus, loidus, kiire pinnapealne hingamine, hingamisraskused, samuti liigub selline isend aeglaselt, tema koordinatsioon on häiritud. Metssea nahal võivad esineda verevalumid ja võib esineda veritsemine. Sellise looma surmamise tuleb viivitamata teatada piirkonda teenindama volitatud veterinaararstile või järelevalveametnikule. Kui metssea surmamiseks puudus jahiluba, tuleb sellest viivitamata informeerida ka Keskkonnainspektsiooni. Haigustunnustega metssea surmamise võimalus aitab piirata katku levikut. Loa taotlemine võtab alati aega ja taudis looma hilisem otsimine ei pruugi tulemusi anda.

Punktiga 5 kohustatakse jahipiirkonna kasutajat andma kehtiva jahitunnistuse alusel tasuta väikeuluki või metssea küttimise loa oma kinnistul jahti pidavale maaomanikule või tema määratud isikule. See võimaldab metssigade arvukuse reguleerimisse kaasata rohkem jahipiirkondadesse mittekuuluvaid jahimehi.

Eelnõu on kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseaduse, teiste seaduste ja Eesti Vabariigi suhtes

jõustunud välislepingutega. Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõukohase seadusega ei tooda sisse ühtegi uut terminit.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

6. Seaduse mõju

Seadusega ei kaasne olulist sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, mõju regionaalarengule ja mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Küll aga kaasneb eelnõuga mõju looduskeskonnale, kuna kavandatud muudatused aitavad kaasa metssigade arvukuse langusele, mis omakorda pidurdab sigade Aafrika katku levikut. Lisaks kaasneb eelnõuga mõju majandusele, sest Eestile kui elussigu ja sealihatooteid eksportivale maale on mis tahes ulatusega sigade Aafrika katku puhang oluliste majanduslike tagajärgedega. Haiguse levimine üle Eesti tekitab tõsiseid raskusi seakasvatusektorile ja töötlevale tööstusele ning nõuab oluliste kulutuste tegemist riigi eelarvest tauditõrje meetmete rahastamiseks ja kompensatsioonide maksmiseks loomapidajatele. Lisaks tuleb arvestada kaudsete mõjudega siseturismile ja tarbijahirmudega kaasneva lihatoodete tarbimise vähenemisega, mis omakorda mõjutab nii tootjaid kui kaubandust.

Haiguse levikuga seonduvad keskkonda mõjutavad tagajärjed tulenevad eeskätt taudi likvideerimise käigus korjuste hävitamisel aset leidvast õhu ja pinnase saastumisest. Teataval määral saastavad keskkonda ka kasutatavad desinfektsioonivahendid. Sigade Aafrika katku levimine metsseapopulatsioonis ohustab selle arvukust. Kokkuvõtvalt võib haiguse mõju keskkonnale hinnata mõõdukaks, ehkki see sõltub puhangu ulatusest.

Haiguse bioloogilised tagajärjed riigi tasandil sõltuvad täielikult haiguse leviku ulatusest - mida laialdasem see on, seda suurem on haiguse bioloogiliste tagajärgede mõju olulisus riigi seapopulatsioonile. Eeldades, et nakkus levib regionaalsel tasandil arvestatava tõenäosusega, võib bioloogiliste tagajärgede mõju populatsiooni tasandil üldistatult lugeda oluliseks.

Jahipidamisvõimaluste ja -vahendite laiendamine aitab kaasa metssigade, kui ühe haiguse kandja ja levitaja, populatsiooni vähendamisele ning seeläbi omavad abinõud ka olulist leevendavat majanduslikku ja keskkonnavalast mõju.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevus, eeldatavad kulud ja tulud

Seaduse rakendamine ei too riigile ega kohalikule omavalitsusele juurde uut tegevust, kulusid ega tulusid.

8. Rakendusaktid

Seoses jahiseaduse muutmise seaduse kehtestamisega on vaja muuta keskkonnaministri 28. mai 2013. a määrust nr 32 „Jahieeskiri“.

9. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub üldises korras.

10. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati koostöölastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu [15-1157/01](#) ja arvamuse andmiseks Eesti Jahimeeste Seltsile ja Eesti Erametsaliidule.

Eesti Erametsaliit toetas eelnõu ning tegi ka ühe täiendusettepaneku, mis on kajastatud märkustega arvestamise/mittearvestamise tabelis. Eesti Jahimeeste Selts tegi samuti rea märkusi, mis on samuti kajastatud märkustega arvestamise/mittearvestamise tabelis.

Keskkonnaministeerium kohtus ka Eesti Jahimeeste Seltsi esindajatega arutamaks seakatku ohjamise meetmeid jahinduses.

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)

Heili Tõnisson

Valitsuse nõunik